

Joachim Roman Bar

"L'Incontro Interfrancescano nel 750° della regola "bollata" (1223-1973) panorama e prospettive del francescanesimo oggi", "Vita Minorum", 15, 1973, nr 3-4 : [recenzja]

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 17/3-4, 306-307

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

L'Incontro Interfrancescano nel 750° della regola „bollata” (1223—1973), panorama e prospettive del francescanesimo oggi, Venezia 1973 8° s. 193—424 (jest to numer specjalny czasop. „Vita Minorum” 15, 1973, nr 3—4).

W dniach 9—14 kwietnia 1973 r. w siedzibie „Antonianum” w Rzymie odbyły się wykłady na temat reguły św. Franciszka z Assyżu zatwierdzonej uroczyście przez pap. Honoriusza III bullą *Solet annuere* 29 listopada 1223 r. Reguła franciszkańska, przeznaczona dla zakonu braci mniejszych, należy do czterech wielkich reguł zakonnych uznanych przez Kościół, wniosła nowe wartości do organizacji i życia stanów doskonałości w Kościele. Na jej temat istnieje wiele rozpraw naukowych (z nowszych np. Esser K., *La regola definitiva*, Milano 1967; *Introduzione alla regola francescana, contributi e studi...*, Milano 1969, dzieło zbior.), jest ciągłym przedmiotem zainteresowania szerokiego kręgu uczonych. Omawiany tom jest zbiorem referatów wygłoszonych na „Antonianum” z racji jubileuszowej rocznicy.

Dla kanonistów posiadają większe znaczenie następujące referaty:

a) s. 203—211: Esser K., Charakterystyka i duchowość reguły franciszkańskiej.

Autor, dobry znawca literatury franciszkańskiej, podkreśla, że reguła św. Franciszka jest raczej dokumentem określającym życie duchowne a mniej dokumentem prawnym, dającym organizację zakonowi, wskazuje na Ewangelię jako na fundament wszelkiej doskonałości, nakazuje braciom zachować łączność z Kościołem, braterstwo stale wzmacniane ubóstwem, pokorą i wzajemną miłością. Reguła gwarantuje braciom daleko idącą wolność dzieci Bożych, wymaga życia we wspólnocie złączonej posłuszeństwem, modlitwą i miłością. To życie wspólne chroni i wzmacnia jeden wspólny przełożony naczelny, jednakowe odzienie, odbywanie kapituł. Reguła franciszkańska jest zwięzła, ale podaje podstawowe elementy życia doskonalszego we wspólnocie zorganizowanej.

b) s. 213—226: Blasucci A., *Reguła franciszkańska w historii życia zakonnego*.

W artykule są uwypuklone — na tle innych reguł — cechy charakterystyczne reguły św. Franciszka i nowości jakie ona wniosła do życia zakonnego.

c) s. 227—249: Lainali Ch. A., *Reguła franciszkańska a zakon klarysek*.

Autorka stwierdza, że reguła II zakonu św. Franciszka (klarysek) zatwierdzona w 1253 r. całkowicie zależy od reguły zakonu I i wiernie przechowała charyzmat franciszkański.

a) s. 287—301: Montevicchi O., *Duchowość franciszkańska a instytucje świeckie*.

Analiza niektórych cech reguły franciszkańskiej i przedstawienie wpływu duchowości franciszkańskiej na powstanie wielu instytutów. Św. Franciszek wskazał nowe formy życia doskonalszego poza ścisłą organizacją zakonną, zwrócił uwagę na apostołstwo środowiskowe itp. To były myśli, które rozwinęły się obecnie w nowych organizacjach należących do kanonicznego stanu doskonałości.

Zebrane referaty naświetlają z najrozmaitszych stron regułę św. Franciszka i jej wpływ w Kościele. Są przykładem, jak dawne źródła życia zakonnego trzeba analizować na szerokim tle życia Kościoła i przemian w nim zachodzących. Wskazują, że niektóre zasady nie starzeją się, ale ciągle w innej formie są obecne w prawie kanonicznym.

J. R. Bar

Schafer Williams. Codices Pseudo-Isidoriani. A paleographico-historical study. New York 1971, ss. XVIII, 162. Przedm. Horst Fuhrmann. Monumenta Iuris Canonici. Series C: Subsidia. Vol. 3.

Ważne miejsce w historii źródeł prawa kanonicznego zajmuje zbiór dekretalów pochodzący z połowy IX w., który do w. XV przypisywano św. Izydorowi i uważano za zbiór autentycznego ustawodawstwa papieskiego i synodalnego. W rzeczywistości zawierał on w znacznym stopniu normy fikcyjne i sfałszowane, stąd po odkryciu fałszerstwa został nazwany Zbiorem Pseudo-Izydora. O znaczeniu i powadze tego zbioru świadczy duża liczba dochowanych do naszych czasów kodeksów rękopiśmiennych zawierających całość zamieszczonego w nim materiału prawnego, jak również liczne ekscerpty czy skróty. Dotychczas jednak Zbiór Pseudo-Izydora nie posiada w pełni krytycznego wydania ani szczegółowego opracowania zawartości.

Od kilkunastu lat badania nad tym zbiorem prowadzi S. Williams. W wydanym ostatnio studium, przedstawiającym historię rękopisów i wydań Zbioru Pseudo-Izydora oraz prac jemu poświęconych, podjął autor próbę zebrania, uzupełnienia i poprawienia wyników dotychczasowych badań nad zbiorem, jak również stworzenia podstaw do źródłowego wydania dekretalów papieskich. Zainteresowania autora zbiorem zrodziły się z krytyki wydania P. Hinschiusa, przeprowadzonej w rozprawie doktorskiej oraz ze studium nad rękopisami, które ujawniło braki tej edycji.

Williams, który swą pracę traktuje jako wstęp do nowego wydania Zbioru Pseudo-Izydora, przeprowadził szeroką kwerendę źródłową starając się dotrzeć do wszystkich kodeksów. Ważniejsze rękopisy przestu-